

Toimintamalli eläkkeellä ja muun kuin kirkkotyönantajan palveluksessa olevien pappien tukemiseksi Kuopion hiippakunnassa

Hyväksytty Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin istunnossa 20.4.2023

Jokainen pappi kuuluu hiippakuntaan. Tämä koskee myös eläkkeellä olevia ja muun kuin kirkkotyönantajan palveluksessa olevia pappeja.

Piispan ja tuomiokapitulin tehtäviin kuuluu tukea kaikkia pappeja. Hiippakunnan ja seurakuntien kannalta on myönteistä ja toivottavaa, että pappi säilyy toimintakykyisenä ja osallistuu aktiivisesti kirkon hengelliseen elämään myös eläkkeelle siirtymisen jälkeen.

Tämän toimintamallin tarkoituksena on tukea eläkkeellä olevia pappeja Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin, rovastikuntien ja seurakuntien toiminnassa. Mallia käytetään soveltuvin osin myös työelämässä muun kuin kirkkotyönantajan palveluksessa toimivien pappien tukemiseen.

Toimintamallin tarkoitus ja vapaaehtoisuus

Toimintamallin tavoitteena on

- 1) tukea pappien ammattitaitoa ja hengellistä liittymistä hiippakunnan papistoon myös eläkkeelle siirtymisen jälkeen,
- 2) edistää eläkkeellä olevien pappien mahdollisuuksia osallistua jumalanpalvelusten, kirkollisten toimitusten ja muiden tehtävien hoitamiseen seurakunnassa sekä yhtenäistää ja joustavoittaa siihen liittyviä käytäntöjä,
- 3) edistää hiippakunnan ja pappien välistä yhteydenpitoa sekä omaehtoista yhteydenpitoa eläkkeellä olevien pappien kesken
- 4) turvata seurakuntien, erityisesti pienten ja maantieteellisesti kasvukesuksista etäällä olevien seurakuntien, toimintaedellytyksiä yllättävissä tilanteissa ja varsinaisen papiston loma-aikoina helpottamalla sijaisjärjestelyjä.

Malli perustuu vapaaehtoisuudelle. Eläkkeelle tai ei-kirkkotyönantajan palvelukseen siirtyvä pappi on vapaa kaikista papin viran (palvelussuhteen) hoitoon liittyvistä velvollisuuksista. Toisaalta pappisvirkaan (vihkimysvirkaan) kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet säilyvät: pappi säilyy piispan ja tuomiokapitulin kaitsennassa ja hänellä säilyy äänioikeus erinäisissä vaaleissa.

Antaessaan virkamääräyksiä viransijaisuuksiin tuomiokapituli arvioi tapauksia tilannekohtaisesti. Pääsääntönä on, että etusijalla ovat vielä työelämässä palvelevat papit.

Piispan ja tuomiokapitulin tehtävät:

- *Kiitoskirje:* Piispan lähettää kiitoskirjeen eläköityvälle papille. Notaari huolehtii ajantasaisista tiedoista yhteistoiminnassa hallintosihteerin ja piispan erityisavustajan kanssa.
- *Tiedustelu tuomiokapitulista.* Kun pappi irtisanoutuu eläkkeelle siirtymisen johdosta, notaari on asianomaiseen yhteydessä ja tiedustelee, onko hän käytettävissä eläkkeellä palvelutehtäviin asuinpaikkakuntansa seurakunnassa tai lähialueella. Kysymyksessä voidaan eritellä vapaapäivien ja lomien sijaisena toimiminen, jumalanpalveluselämä ja toimitukset, rippikoulut sekä pitemmät viransijaisuudet.
- *Yhteystiedot.* Notaari voi pyytää eläkkeelle jäävää pappia ilmoittamaan halutessaan yhteystietonsa, mikäli ne eläkkeen alkaessa muuttuvat. Yhteystietoja tulee säilyttää vain selkeästi sovittua tarkoitusta varten ja niiden säilyttämisessä noudatetaan GDPR-lainsäädäntöä. Tämä on tärkeää myös, jotta vaalien osoiteluettelot ovat ajan tasalla ja äänioikeutetut saavat ilmoituksen äänioikeudesta vaalissa oikeaan osoitteeseen.
- *Uusi mahdollisuus, ei velvollisuus:* Tärkeää on välittää viesti siitä, että eläkkeelle jäämisen jälkeen tehtävien hoito ei ole velvollisuus, vaan mahdollisuus palvella pappina ja ottaa vastaan yksittäisiä työtehtäviä tai sijaisuuksia.
- *Kiitoskahvit tuomiokapitulissa.* Edellisenä vuonna eläkkeelle jääneet papit kutsutaan tuomiokapituliin kiitoskahville helmikuun istunnon yhteyteen.
- *Pappien keskinäinen yhteydenpito ja yhteyshenkilö.* Tuomiokapituli kutsuu ja nimittää kolmen vuoden ajaksi sopivan papin toimimaan eläkeläispappien yhteyshenkilönä ja järjestämään yhteisiä koulutuksellisia tapaamisia. Tuomiokapituli myöntää vuosittaiseen tapaamiseen pienimuotoisen toiminta-avustuksen, joka tarkoituksena on lähinnä kattaa ruokailu ja kahvitus yhdeltä päivältä.
- *Yhteydenpito muun kuin kirkkotyönantajan palveluksessa oleviin pappeihin.* Notaari lähettää kolmen vuoden välein tiedustelukirjeen alueella asuville papeille, jotka ovat työelämässä, mutta toimivat muun kuin kirkkotyönantajan palveluksessa. Notaarin kirje sisältää muistutuksen pitää kapituli tietoisena ajankohtaisista yhteystiedoista sekä mahdollisuuden ilmoittautua sijais- ja työtehtäväkohtaisten pappien resurssilistalle.
- *Rovastikunnalliset retriitit.* Eläkkeellä ja ei-kirkkotyönantajan palveluksessa olevat papit ovat edelleen tervetulleita rovastikunnallisiin papiston retriitteihin. Lääninrovasti vastaa kutsusta. Osallistuminen on vapaaehtoista ja omakustanteista.
- *Synodaalikokoukset.* Piispaa kutsuu papit edelleen synodaalikokouksiin. Osallistuminen on vapaaehtoista ja omakustanteista. Tuomiokapitulista pidetään heihin yhteyttä tavanomaiseen tapaan.

Seurakunnan tehtävät

- *Lähtöjuhla.* Seurakunta järjestää usein lähtöjuhlan lähteville työntekijöille. Seurakuntaa pyydetään saattamaan pappi eläkkeelle jumalanpalveluksen ja kirkkokahvien yhteydessä.
- *Lähtökeskustelu.* Jos pappi jää paikkakunnalle asumaan, seurakunta voi tiedustella, onko ja millä tavoin pappi valmis hoitamaan pappeuteen liittyviä palvelutehtäviä. Tämä keskustelu sopii kirkkoherralle. Myös lääninrovastin on hyvä olla yhteydessä pappiin.
- *Kutsuminen:* Seurakunta voi kutsua papin sopivin väliajoin toimittamaan jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia, saarnaamaan, avustamaan ehtoollisella tai palvelemaan muissa tehtävissä.
- *Menettelytavoista sopiminen:* Seurakunta ja pappi voivat sopia siitä, milloin ja millä ehdoilla eläkkeelle siirtynyt tai muissa tehtävissä toimiva pappi hoitaa jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia. Erityisen hyödyllistä menettelytavoista sopiminen on yksipappisissa seurakunnissa sekä alueeltaan laajoissa seurakunnissa, joissa on useampi kirkko. Samalla voidaan sopia esimerkiksi avainten ja muiden työvälineiden käytöstä.
- *Toimituspalkkiot:* Silloin, kun toimituspyynnöt tulevat seurakunnasta, eläkepapille tai muusta tehtävästä tulevalle maksetaan KirVesTes:n liitteessä mainitun suositussopimuksen mukaiset palkkiot ja matkakulut. Jos pappi vapaaehtoisesti vastaa ystävien tai sukulaisten toimitus- tai puhepyyntöihin myöntävästi, hänellä ei ole oikeutta laskuttaa seurakuntaa. Kuitenkin on suotavaa, että seurakunta ja pappi sopivat menettelytavoista, millä ehdoilla pappi voi toimittaa jumalanpalveluksia ja kirkollisia toimituksia toimituspalkkiota vastaan. Tärkeää on, ettei pappi toimi ohi kirkkoherran.
- *Joustavuus.* Menettelytavoista sopiminen on erityisen suositeltavaa, koska sen avulla eläkkeellä oleva pappi voi tukea seurakunnan työtä hoitamalla jumalanpalveluksia ja toimituksia joustavasti, ilman raskasta ja monimutkaista byrokratiaa. Koska eläkkeellä olevalla tai ei-kirkkotyöntekijän palveluksessa olevalla papilla ei ole pääsyä kirkon tietohallintoon, on hyvä sopia myös, miten toimituksia hoidetaan tämän estämättä.
- *Seurakunnan juhlat.* Seurakunta osoittaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa, kun se kutsuu eläkeläispappeja ja muita alueella asuvia pappeja seurakunnan juhliin tai muistaa heitä säännöllisesti muilla sopivilla tavoilla.

”Jeesus sanoo: ’Minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti’ (Matt. 28:20. Lähtekää rauhassa ja palvelkaa Herra iloiten.” (Lähtämisen sanat papiksi vihkimisessä).